

ŞƏRQ qapısı

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

İlham Əliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 171 (20.825)

13 sentyabr 2013-cü il, cümə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 12-də Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri İrfan Siddiqin etimadnaməsini qəbul etmişdir.

Səfir İrfan Siddiqi fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdi.

İrfan Siddiqi etimadnaməsini Prezident İlham Əliyevə təqdim etdi.

Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev səfirlə söhbət etdi.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 12-də Sudan Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mohamed Elias Mohamed əl-Haqın etimadnaməsini qəbul etmişdir.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 12-də Bakının Sabunçu rayonundakı 252 və 80 nömrəli orta məktəblərin əsaslı təmir və yenidənqurmada sonrakı vəziyyəti ilə tanış olmuşdur.

* * *

Sentyabrın 12-də Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris-Cərrahiyyə Klinikasının açılışı olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak etmişlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində müşavirə keçirilmişdir

Sentyabrın 12-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində elm və təhsil müəssisələrində qarşıda duran vəzifələrlə əlaqədar müşavirə keçirilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov müşavirəni açaraq demişdir: "Elm və təhsilin inkişafı hər bir ölkədə prioritet sahədir. Çünki yüksəktəhsilli və geniş dünyagörüşə malik vətənpərvər gənclərin yetişdirilməsi ölkənin gələcəyini təmin edir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev ölkəmizə rəhbərliyi dövründə elm və təhsilin inkişafını, ixtisaslı kadrların hazırlanmasını, vətənpərvər

bağlı məlumat vermişlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov müşavirədə çıxış edərək demişdir: "Muxtar respublikada təhsil sahəsində ardıcıl tədbirlər görülür. Təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilir. Onlar ən müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təmin olunurlar. Bütün bunlar onun üçündür ki, təhsil daha səmərəli idarə olunsun, təhsil bazası daha da möhkəmləndirilsin, məktəbli və gənclərin ən qabaqcıl təhsilə yiyələnmələrinə əlverişli şərait yaradılsın".

xüsusi hazırlaşmış, məlumat üçün əlavə mənbələr axtarırlar. Belə halların aradan qaldırılması üçün müəllimlərlə sistemli iş aparılmalı, onların hazırlıq səviyyəsinin artırılması nəzərdə götürülməlidir".

Qeyd olunmuşdur ki, kitab mütaliəsinə marağın artırılması məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikasında ardıcıl tədbirlər görülür. Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasında, Ali Məclisin Naxçıvanşünaslıq Mərkəzində, Naxçıvan Dövlət Universitetində və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsində elektron kitabxanalar, eləcə

və onlar üçün lazımı şəraitin yaradılmasına diqqət artırılmalıdır".

Ali Məclisin Sədri nizam-intizam olmayan yerdə təhsilin səviyyəsindən danışmağın mümkün olmadığını bildirərək demişdir ki, müəllim, şagird və tələbələrin dərslə davamiyyətinə, nizam-intizama əməl etmələrinə ciddi nəzarət olunmalı, tələbkarlıq artırılmalıdır. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyi, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrinin rəhbərləri təhsil müəssisələrində təhsil alan və təhsil verənlərin müəyyən olunmuş geyim formasından düzgün istifadəsini təmin etməli, bu

gəncliyin formalaşdırılmasını daim diqqət mərkəzində saxlamışdır. Bu gün ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən də bu sahəyə xüsusi diqqət yetirilir. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində hər il ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunan və xaricdə təhsil almağa göndərilən tələbələrin sayı artır, ölkəmizdə müxtəlif elm sahələri yaradılır, elmin iqtisadiyyata tətbiqi genişləndirilir. Bütün bunlar isə elm və təhsil sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin əhatə dairəsinin daha da genişləndirilməsini, bu sahədə qarşıda duran vəzifələrin müəyyən edilməsini tələb edir".

Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Piri Nağıyev, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev, Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Saleh Məhərrəmov, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun rektoru Oruc Həsənlı elm və təhsil müəssisələrində həyata keçirilən tədbirlər və qarşıda duran vəzifələr barədə çıxış etmişlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi inkişaf naziri Famil Seyidov, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Asaf Məmmədov və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Malik Rzayev müzakirə olunan məsələ ilə

Ali Məclisin Sədri aidiyyəti təşkilatlara konkret tapşırıqlar verərək demişdir: "Yaradılanların müqabilində Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrinin rəhbərləri tədris prosesinin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş standartlara uyğun qurulmasını təmin etməlidirlər. Professor-müəllim heyəti pedaqoji etika normalarına riayət etməli və müəllim nüfuzunu yüksək tutmalıdır. Təhsil müəssisələrinə kompüterlər, elektron lövhələr verilir, yeni fənn kabinetləri yaradılır, bir sözlə, təhsil müəssisələri müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təmin olunurlar. Buna baxmayaraq, şagird, tələbə və müəllimlərin informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından, elektron lövhələrdən və digər texniki vasitələrdən sərbəst və səmərəli istifadələri tələb olunan səviyyədə deyil. Bu sahəyə nəzarət gücləndirilməli, təlim prosesinin qabaqcıl texnologiyalar və yeni təlim üsullarına uyğun qurulması təmin olunmalıdır. Bununla yanaşı, müəllimlərin ixtisas, elmi-pedaqoji səviyyələrini və peşə biliklərini mütəmadi olaraq artırmaları diqqətdə saxlanılmalıdır. Bəzi müəllimlər öz üzrlərində çalışmırlar. Onlar müasir təlim metodlarından istifadə edə bilmir, dərslər

də Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzində audio və elektron kitabxana xidməti yaradılmışdır. Buna baxmayaraq, alim və tədqiqatçılar, müəllim, tələbə və şagirdlər yaradılan elektron və ənənəvi kitabxanalardan lazımı səviyyədə istifadə etmirlər. Bu, aid təhsil və elm müəssisələrinin rəhbərlərini düşündürməlidir. Mütaliə olmadan elmi-tədqiqat işlərinin əhatə dairəsini genişləndirmək, tədqiqatçı dünyagörüşünü artırmaq mümkün deyil. Ona görə də çalışıb, ilk növbədə, təhsil müəssisələrində mütaliə mədəniyyətini gücləndirməliyik.

Ali Məclisin Sədri demişdir: "Təhsil müəssisələrində şagird və tələbələrdə fəal vətəndaşlıq mövqeyinin formalaşdırılması, onların vətənpərvərlik və Azərbaycançılıq ruhunda tərbiyə edilməsi sahəsində də fəaliyyət artırılmalıdır. Şagird və müəllimlərin fiziki sağlamlığının təmin olunması məqsədilə təhsil müəssisələrində bədən tərbiyəsi və idman dərslərinin təşkili ciddi nəzarətə götürülməli, bu dərslərdə idman geyim formalarına əməl olunmalıdır. Bugünkü gənclərin xarici dil bilməsi olduqca vacibdir. Təhsil müəssisələrində xarici dillərin tədrisi səviyyəsinə nəzarət gücləndirilməlidir. Bununla yanaşı, istedadlı şagirdlərin və tələbələrin üzə çıxarılması məqsədilə də zəruri tədbirlər görülməli

işlə şəxsən məşğul olmalıdırlar. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi təhsil müəssisələrinin geyim formalarına olan tələbatını müəyyənləşdirməli, qəbul edilmiş formada şagird, tələbə və müəllimlər üçün keyfiyyətli parçadan geyim dəstlərinin hazırlanmasını və münasib qiymətə satışını təmin etməlidir. Rayon icra hakimiyyətləri məktəbli geyim formalarının kəndlərdə yaradılmış xidmət mərkəzlərində satışına nail olmalıdırlar. Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi məktəbli, tələbə və müəllim geyim formalarının keyfiyyət göstəricilərinin müasir standartlara uyğunlaşdırılmasına nəzarəti artırılmalıdır. Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların da məktəbli ləvazimatları ilə təminatı diqqət mərkəzində saxlanılmalı, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, şəhər və rayon icra hakimiyyətləri valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqları pulsuz məktəbli geyimləri və məktəbli ləvazimatları ilə təmin etməlidirlər.

Bildirilmişdir ki, ali və orta ixtisas təhsil müəssisələri müvafiq ixtisaslar üzrə tədris və tədris-metodik ədəbiyyatların hazırlanmasına diqqət artırılmalıdır. Təhsil sahəsində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi baxımından elmi əlaqələrin yaradılması da diqqətdə saxlanılmalıdır. Müəllim və tələbə mübadiləsi,

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının geniş yayıldığı müasir dövr qlobal informasiya mühitinin yaranmasına, mövcud sərhəd və maneələrin kifayət qədər aradan qalxmasına, əmtəələrin sərbəst beynəlxalq dövriyyəsinə, insanların azad yerdəyişməsinə gətirib çıxarmışdır. Bu qloballaşma müasir dünyamızı beynəlxalq terrorizmin, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın, habelə silah və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinin, qeyri-qanuni miqrasiyanın doğurduğu yeni təhdidlərlə üzləşdirir və hər bir dövlət qarşısında təhlükəli təzahürlərin qarşısının alınması üçün zəruri olan milli təhlükəsizlik sisteminin təkmilləşdirilməsi vəzifələrini qoyur.

Beynəlxalq kommunikasiyaların hazırkı inkişaf səviyyəsi imkan verir ki, dünya ölkələri dünyada təhlükəsiz həyat şəraitinin təmin olunması, transmilli cinayətkarlığın qarşısının alınması üçün ənənəvi eyniləşdirmə üsulları ilə müqayisədə daha səmərəli olan biometrik eyniləşdirmə texnologiyalarını tətbiq etsinlər. Çünki bu cür biometrik eyniləşdirmə sistemlərinin effektiv fəaliyyətinin təmini biometrik eyniləşdirmə sistemlərinin məlumat mübadiləsi şəbəkəsinin yaradılmasına, hər bir ölkənin müvafiq beynəlxalq informasiya resursları ilə məlumat mübadiləsinin təşkilinə imkan yaradır. Elə bu səbəbdəndir ki, XXI əsrdə biometrik pasport sisteminə keçid dünya ölkələrində diqqət mərkəzində saxlanılan əsas məsələlərdən biridir.

Biometrik pasport Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının (BMAT) müqayinə etdiyi yüksək texnologiya və təhlükəsizlik elementlərinin işlədilməsi ilə biometrik məlumatlarla təchiz edilmiş pasportdur. Dünyada bu tip pasportlar elektron və yaxud rəqəmsal pasport da adlandırılır. Xüsusi qurğular vasitəsi ilə oxuna bilən bu pasportlarda ənənəvi pasportlarda əksini tapan məlumatlarla yanaşı, bir sıra biometrik xarakteristikalar da (pasport sahibinin üz təsviri, barmaq izi, gözün torlu və qüzhəli qişaları, sifət şəkli, əlin həndəsəsi, ovucun şəkli, bədən qoxusu, qulaqların forması, termogramlar, DNT, səs, əl imzası, dodaqların hərəkəti, klaviatura xətti, yerləşmə və sair) yerləşdirilir. Bu amil isə pasportların cinayətkar və ter-

Biometrik pasport – tarix, beynəlxalq təcrübə və biz

Bu sistemə keçid təhlükəsizlik və sabitlik üçün vacibdir

rorçu qruplar tərəfindən saxtalaşdırılmasını qeyri-mümkün edir. Qeyd edək ki, terrorizmin, qanunsuz miqrasiya proseslərinin, pasport saxtakarlığının qarşısının alınması, transmilli cinayətkarlığa qarşı mübarizə aparılması məqsədilə 1999-cu ildə dünyanın 180 ölkəsi tərəfindən imzalanmış razılaşma ilə Çikaqo Konvensiyasına uyğun olaraq, biometrik pasportlara keçid prosesinə start verilmişdir.

2001-ci ilin 11 sentyabrında ABŞ-da kamikadzelərin təyyarələri ümumdünya ticarət mərkəzinin binasına çırpmasından sonra biometrik pasportların tətbiqi ideyası daha sürətlə yayılmağa başlamışdır. 2002-ci ildə dünyanın 188 ölkəsinin hökuməti bununla bağlı Yeni Orlean sazişini imzalamışlar. Biometrik pasport sisteminə keçid ilk olaraq dünyanın texnoloji inkişaf baxımından daha çox inkişaf etmiş ABŞ və Avropa İttifaqı ölkələrindən başlanmışdır. Biometrik pasportlara keçid Belçikada 2004-cü ilin oktyabrından, Almaniya 2005-ci ildən, Avstriya, Fransa, Yunanıstan, İtaliya, Böyük Britaniya və Yaponiyada 2006-cı ildən, Bolqarıstanda 2009-cu ildən, Çində 2011-ci ildən start verilmişdir. Biometrik pasportu əldə etmək üçün Avstriyada uşaqlar 26, böyüklər isə 69,90 avro, Belçika

kada uşaqlar 41, böyüklər 71 avro, Bolqarıstanda uşaqlar 20, böyüklər isə 40 avro, Fransada 89 avro, Almaniya uşaqlar 37,50, böyüklər 59 avro, Yunanıstanda 84,40 avro, İtaliyada 42,50 avro, Böyük Britaniyada isə uşaqlar 49, böyüklər 77,50 avro ödəyirlər. Biometrik pasportlar MDB ölkələrindən Litvada 2006-cı ildən, Estoniya və Latviyada 2007-ci ildən verilir.

məqsədlə bir sıra təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilmişdir. Şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərin verilməsini tənzimləyən normativ-hüquqi baza təkmilləşdirilmiş, ümumvətəndaş, xidməti və diplomatik pasportların təsviri, spesifikasiyası və nümunələri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 17 iyul tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir. Şəxsiyyəti təs-

rəsi, qan qrupu, pasportu verən orqanın adı, verilmə tarixi, etibarlılıq müddəti, pasport sahibinin üz təsviri və barmaq izi daxil edilir. Biometrik pasportlar ümumvətəndaş pasportunu əvəzləyir. Ümumvətəndaş pasportu olan Azərbaycan vətəndaşları pasportun müddəti başa çatanaqədər xaricə səfərlərdə ondan istifadə edə bilərlər.

Ümumvətəndaş pasportlarının

hazırlanması və verilməsi məqsədilə 9 regional mərkəz yaradılmışdır ki, bu mərkəzlərdən biri də Naxçıvan şəhərində yerləşir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Pasport-Qeydiyyat və Miqrasiya Şöbəsinə biometrik pasportların verilməsi üçün lazımi şərait yaradılmış, müasir avadanlıqlar quraşdırılmışdır. Biometrik pasportların işlənməsi və çapı qısa zamanda həyata keçirilir. Mövcud texniki şərait gün ərzində 150-180 nəfərə biometrik pasportların hazırlanub verilməsi imkanını yaradır.

Məlumat üçün deyək ki, muxtar respublikada ilk biometrik pasport Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talibova təqdim edilmişdir. Bununla da, muxtar respublikada yeni nəsil – biometrik pasportların verilməsinə başlanılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Pasport-Qeydiyyat və Miqrasiya Şöbəsinə verilən məlumata görə, vətəndaşlar şəxsiyyət vəsiqəsini və hərbi bileti (kişilər) təqdim etməklə və 40 manat məbləğində rüsum ödəməklə biometrik pasportları əldə edə bilərlər. Qeyd edək ki, Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının “Bir pasport-bir şəxs” konsepsiyası və xarici ölkələrin təcrübəsi nəzərə alınmaqla ölkə qanunvericiliyinə 2012-ci ildə edilmiş son dəyişikliklərə əsasən, 2013-cü il iyunun 1-dən etibarən 1 yaşnadək uşaqlar üçün 1 illik müddətə, 1 yaşından 3 yaşnadək uşaqlar üçün 3 illik müddətə, 3 yaşından 18 yaşnadək uşaqlar üçün 5 illik müddətə, 18 yaşına çatmış şəxslər üçün isə 10 illik müddətə pasport almaq mümkündür.

✎ Elnur KƏLBİZADƏ

Ötən il oktyabr ayının 19-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Yazıçılar Birliyinin konfransı keçirilmişdir. Həmin konfransda Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talibov çıxışında Yazıçılar Birliyi qarşısında bir sıra problemlərin həll olunması məsələsini qoymuşdur. Həmin problemlərdən biri də bədii tərcümə ilə bağlı idi. Bəs bu istiqamətdə hansı işlər görüldü? Suallarımızı Naxçıvan Muxtar Respublikası Yazıçılar Birliyinin sədri Asim Yedigər cavablandırdı.

– Asim müəllim, Yazıçılar Birliyinin sonuncu konfransından bu günə qədər bədii tərcümə ilə bağlı hansı işlər görüldü?

– Yazıçılar Birliyinin konfransında Ali Məclisin Sədri demişdir: **“Ciddi problemlərdən biri də bədii tərcümə ilə bağlıdır. Bu olmadan bədii əsərləri tərcümə edib yaymaq mümkün deyil. Muxtar respublikamızda elmi və publisistik əsərlərin, tarixi mövzuda yazılmış kitabların tərcüməsi sahəsində müəyyən təcrübə vardır. Lakin istər klassik, istərsə də müasir bədii əsərlərin tərcüməsi sahəsində boşluq qalmaqdadır. Muxtar respublikada xarici dillərdən bir-başca tərcümə ilə məşğul olan yazıçı və şairlərin olması əsas götürərək Yazıçılar Birliyi nəzdində bədii tərcümə mərkəzi yaratmaq mümkündür”.**

Konfransdan sonra Yazıçılar Birliyinin nəzdində bədii tərcümə mərkəzi yaradıldı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, şair, tərcüməçi Şirməmməd Qüdrətoğlu bədii tərcümə mərkəzinə rəhbər təyin edildi. Bədii tərcümə ilə məşğul olan şair və yazıçılara tövsiyə olundu ki, xarici dillərdən bir sıra maraqlı əsərləri dilimizə tərcümə etsinlər. Bu sahədə müəyyən təcrübə vardır. Belə ki, şair və yazıçılarımızdan Həmid Arzulunun, Şirməmməd Qüdrətoğlunun alman və ingilis

dillərindən etdiyi tərcümələr kitab şəklində oxuculara təqdim olunub. Şair və yazıçılarımızın ayrı-ayrı dövrlərdə bir sıra dillərdən tərcümə etdiyi əsərlər mətbuatda çap edilib. Şairlərdən Vaqif Məmmədovun, Elxan Yurdoğlunun türk poeziyasından çevirdiyi poetik nümunələrin ayrıca kitab şəklində oxuculara təqdim olunmasını da bədii tərcümə işinə aid etmək olar. Son illərdə AMEA-nın müxbir üzvü Əbülfəz Quliyevin dünya ədəbiyyatının korifeylərindən sayılan Cəlaləddin Ruminin “Məsnəvi”-sini ilk dəfə olaraq dilimizə çevirməsi müsbət ədəbi hadisə kimi dəyərləndirilməlidir.

– Orijinaldan tərcümə həmişə yüksək dəyərləndirilir. Çünki əsər orijinaldan tərcümə olunanda onun keyfiyyəti də yüksək olur. Son vaxtlar bu sahədə hansı işlər görüldü?

– Muxtar respublikamızda yazıçı-yaradan şair və yazıçılarımız bir sıra əsərləri orijinaldan tərcümə etdilər. Biz “Dünyaya pəncərə” adlı yeni bir almanax hazırlamışıq. İlin sonuna kimi bu kitab oxuculara təqdim olunacaq. Həmid Arzulunun alman ədəbiyyatından bir sıra tərcümələri var. Bu tərcümələr ayrıca kitab şəklində nəşr olunub. O, Stefan Sveyqin “Bir qadının həyatından iyirmi dörd saat” povestini, Bertold Brextin “Təbaşir xaq” və

Bədii tərcümə mərkəzinin hazırladığı almanax bu il işıq üzə görəcək

Efraim Lessinqin “Əsgər səadət” dramını tərcümə edib. Bu əsərlər alman ədəbiyyatının gözəl sənət nümunələri kimi təqdir olunur. İnanıram ki, oxucularımız adlarını çəkdiyimiz bu əsərləri sevvə-oxuyacaqlar. Şirməmməd Qüdrətoğlu ingilis dilindən çoxlu şeirlər, poemalar, hekayələr tərcümə edib. Buna misal olaraq, Cefri Coserin “Monastr keşişinin hekayəsi”, Corc Qordon Bayronun “Dəniz qulduru” kimi irihəcmli əsərlərinin bədii şəkildə tərcüməsini göstərə bilərik. Həmçinin o, Vilyam Şekspir, Tomas Mor, Lanqston Hyuz, Robert Berns, Çarlz Makkey, Tomas Hud kimi məşhur ingilis şairlərinin şeirlərini də ana dilimizə tərcümə edib. Şirməmməd Qüdrətoğlu məşhur ingilis yazıçısı Ernest Heminqeyin bir neçə hekayəsini də tərcümə edib. Ernest Heminqeyin “Qoca və dəniz”, “Əcəl zəngi”, “Əlvida, silah” romanları Azərbaycan oxucularına yaxşı tanışdır. Mən inanıram ki, Şirməmməd Qüdrətoğlunun tərcüməsində bu məşhur yazıçının hekayələri də rəğbətə qarşılanacaq.

Həmyerlimiz Şamil Zamanın fransız dilindən etdiyi tərcümələr ayrıca kitab şəklində oxuculara təqdim olunub. Müəllifin Pyer-Jan dö Beranje, Viktor Hüqo, Andre Şenye, Şarl Zasaı, Delfin Jirardan və sair şairlərdən etdiyi tərcümələr bədii dəyərinə görə seçilir. Yeri gəlmişkən bir məsələni də vurğulamaq istəyirəm ki, Şamil Zaman şairlərimizdən Elmira Qasımovanın və Vaqif Məmmədovun şeirlərini fransız dilinə

tərcümə edərək ayrıca kitab şəklində çap etdirib. O, 756 səhifədən ibarət “XI-XX əsr Azərbaycan poeziyası antologiyası” kitabını nəşr etdirib. Həmin kitabda həmyerlilərimizin yaradıcılığından da nümunələr vardır. Şamil Zaman Naxçıvan torpağının yetirməsi olan 53 şairin şeirlərindən ibarət topla da hazırlayıb. Akademik İsa Həbibbəyli bu kitaba “Naxçıvanın poeziya çələngi” adlı ön söz də yazıb. Yəqin ki, bu kitab da yaxın vaxtlarda nəşr olunacaq, Fransız oxucuları qədim diyarımızın şairlərinin şeirləri ilə tanış olmaq imkanı qazanacaqlar.

Oxucular yeni almanaxın çapından sonra Kəmalə Ağayevanın, Hüseyin Razinin, İsa Həbibbəylinin, Vaqif Məmmədovun, Elxan Yurdoğlunun, Ələddin Abbasovun, Hüseyin Əsgərovun, Bağır Qədimin, Fransa, İngiltərə, Rusiya, Ukrayna, Misir, Türkiyə, İran şair və yazıçıların yüzə yaxın şeri, ondan artıq hekayəsi ilə tanış ola biləcəklər.

– Naxçıvanda yaşayıb-yaradan şair və yazıçıların əsərləri son illərdə bir sıra xarici ölkələrdə çap olunub. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

– Şair və yazıçılarımızın, filoloq alimlərimizin son illərdə xarici ölkələrdə ondan artıq kitabı çap olunub. Akademik İsa Həbibbəylinin, AMEA-nın müxbir üzvü Əbülfəz Quliyevin, filologiya elmləri doktoru, professor Yavuz Axundlunun, Əməkdar elm xadimi Hüseyin Həşimlinin, Elmira Qasımovanın, Kəmalə Ağayevanın, Həmid Arzulunun, Vaqif Məmmədovun, Xanəli

Kərimlinin, Şirməmməd Qüdrətoğlunun əsərləri ayrıca kitab şəklində Rusiyada, Misirdə, Türkiyədə, İranda çap olunub. Bundan əlavə, bir sıra şairlərimizin şeirləri də müxtəlif dillərə tərcümə olunaraq qəzet və jurnallarda dərc edilib. İstərdik ki, Naxçıvan ədəbi mühitinin nümayəndələri olan şair və yazıçılarımızın əsərləri bundan sonra xarici ölkələrdə daha çox çap olunsun.

– Gənclər arasında tərcümə işi ilə məşğul olan şair və yazıçılarımız varmı?

– Son illərdə ədəbiyyata onlarla gənc gəlib. Onların içərisində yaxşı əsərlər yazan müəlliflər də az deyil. Amma tərcümə ilə məşğul olan yaradıcı gənclərimiz, mən deyərdim ki, yox dərəcəsinədir. Gənc şairlərdən Elxan Yurdoğlunun türk şairlərinin əsərlərindən dilimizə çevirdiyi şeirləri var. Ancaq mən istərdim ki, bədii yaradıcılıqla məşğul olan gənc şairlər tərcümə sənətini də unutmasınlar. Bugünkü gəncliyin qarşısında böyük imkanlar var. Gənclərimizin çoxu ingilis dilini yaxşı bilirlər. Ona görə də bədii yaradıcılıqla məşğul olan gənclərimiz bu sahəyə ciddi fikir verməli, özlərində tərcüməçilik vərdişi yaratmalıdırlar.

Gələcəkdə bədii tərcümə mərkəzi orijinaldan tərcümə işini günün tələbləri səviyyəsində quracaq, şair və yazıçılarımız bu işə daha ciddi yanaşacaq, oxucular dünya ədəbiyyatının gözəl nümunələrini doğma ana dilimizdə oxuya biləcəklər.

– Müsahibə üçün sağ olun.

✎ Səyyar MƏMMƏDOV

Tarixi həqiqətləri olduğu kimi əks etdirən kitab

“Tarixi olduğu kimi qəbul etmək, dərk etmək və olduğu kimi qiymətləndirmək lazımdır. Tarixi təhrif etmək də olmaz, tariximizdəki qara ləkələri, qara səhifələri unutmaq da olmaz”. Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin bu fikirləri bu gün tarixi tədqiqatlar aparan, gələcəyimizi qurmaq üçün keçmişimizə səyahət edən hər bir tarixçi, hər bir tədqiqatçı üçün istiqamətverici rol oynamaqlıdır. Çünki tarix təkcə nə zamansa yaşananların xronoloji ardıcılıqla sıralanması deyil. Tarix həm də dərslərdir. Elə bir dərslər ki, o, sənin kim olduğunu, niyə olduğunu sənə anladır. Bu dərslər isə o zaman faydalı olur ki, keçmişdə baş verənlər əfsanələr, uydurmalar və taxayyül məhsulları əsasında deyil, reallıqlar, real tarixi faktlar və sənədlər əsasında yazılır, təhlil edilir. Tarix bir elm olaraq iddia etməkdən daha çox sübut etməkdir. İddia etdiklərinin arxasında dəlil dayanırsa, o fikri nə qədər pafosla ifadə edirsən et, o, zamanın sınağından çıxmıyacaq.

AMEA Naxçıvan Bölməsinin Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun Yeni və ən yeni tarix şöbəsinin böyük elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Musa Quliyev “Naxçıvan xanlığının Qafqazda hərbi-siyasi mövqeyi və əlaqələri” adlı yeni kitabı da bu mənada uzun illərdən bəri hansısa imperialist qüvvələrin maraqlarına uyğun olaraq təhrif olunmuş fikirləri ortadan qaldırır, tarixi həqiqəti oxuculara çatdırır.

Öz ərazisi, qoşunu, dövlət rəmzləri – bayrağı və gerbi olan, bitkin idarəçilik mexanizminə malik Naxçıvan xanlığının tarixinin ən maraqlı məqamlarına aydınlıq gətirən kitabda faktlar əsasında sübut olunur ki, Azərbaycan ərazisinin xanlıqlara bölündüyü, xarici müdaxilələrin kəskin hal aldığı dövrdə Naxçıvan xanlığının bütün tarixi və taleyi Azərbaycanla bağlı olmuşdur. Özümdə Atabəylər dövlətinin tarixi varisliyi prinsiplərini əks etdirən Naxçıvan xanlığı idarə edən qəhrəman Kəngərli nəsli bu torpaqların əzəli sakinləri kimi misilsiz qəhrəmanlıqlar göstərmişlər. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Naxçıvan və İrəvan xanlıqları haqqında dediyi müdrik fikirlərə başlayan kitabda rəsmi sənədlərə üstünlük verilmiş, arxiv materialları, xarici ölkələrin arxivlərində və muzeylərində saxlanılan zəngin maddi sübutlar əsasında Naxçıvan xanlığının tarixinə işıq tutulmuşdur.

“Naxçıvan xanlığının siyasi vəziyyəti və əlaqələri” adlanan birinci fəsilə XVIII-XIX əsrlərdə Qafqazda baş verən proseslər ümumi kontekstdə izah edilmiş, bu strateji regionda qonşu imperiyaların maraqları, aparılan müharibələr və Azərbaycan xanlıqlarının müstəqilliklərini qorumaq uğrunda mücadiləsi öz əksini tapmışdır.

Kitabın birinci fəslinin ikinci bölümündə Naxçıvan xanlığının siyasi-inzibati vahidləri və idarəçilik sistemindən bəhs edən müəllif özündən əvvəlki tədqiqatçıların fikirlərinə və bu istiqamətdəki tədqiqatlarına münasibətini ifadə etmiş, xanlıq dövründə Naxçıvanın tarixi coğrafiyası ilə bağlı bəzi məsələlərin müfəssəl izahını vermiş, Naxçıvan xanlığının və Kəngərli nəslinin bayraqlarından və bayraqlar üzərindəki simvolların mənasından bəhs etmişdir. Tədqiqatçının Kəngərli nəsli Naxçıvan ərazisində məskunlaşmış müxtəlif qolları ilə bağlı fikirləri lakonik olsa da, bu istiqamətdə yeni elmi müzakirələrin açılmasına imkan verir. Müəllif Kəngərli nəsli Yurdçu, Cəmşidli, Xalxalı, Qaraxanbəyli, Ağabəyli, Cığataylı, Qaraçalı, Bilici, Qaradoğlaqlar və digər qollarının adını çəkir. Fikrimizcə, daha çox mon-

qollar və tatarlarla bağlı olan Cığataylı tayfasının bu ərazilərdə daha əvvəl mövcud olmuş Kəngərli nəsli ilə əlaqələndirilməsi elmi müzakirə tələb edən fikirlərdəndir.

Birinci fəsilə ən çox maraqlı doğran bölmələrdən biri Naxçıvan xanlığında ordu quruculuğu ilə bağlıdır. Kəngərli sülalələrinin bütün orta əsrlər dövründə Şərq ölkələrində məşhur olduğunu yazan müəllif rus diplomatı V.N. Qriqoryevin Naxçıvan xanlığının daimi qoşunlarının olmaması ilə bağlı yazdığı fikirlərin həqiqətə uyğun olmadığını faktiki mənbələr əsasında sübut edir. Tədqiqatçı göstərir ki, Naxçıvan xanlığında nəinki hazırlıqlı daimi qoşun mövcud olmuş, hətta Naxçıvan xanlığında atlı dəstənin – Kəngərli sülalələrinin vahid forma və xüsusi geyimləri də olmuşdur. Bu barədə kitabda yazılır: “Naxçıvan xanlığında atlı dəstənin – Kəngərli sülalələrinin vahid forma və xüsusi geyimləri olmuşdur. Hətta atlarının başlarına bağladığı kəpəklər – qırmızı parçalar onları digər döyüşçülərdən fərqləndirirdi”. Burada diqqətçəkən bir məqam da İslamın qatı müdafiəçiləri rəndə çıxış edən, Səfəvilərdən sonra hakimiyyət başına gələn Əfşar və Qacarların hakimiyyətini qəbul etmək istəməyən Kəngərli soyundan olan Naxçıvan xanlarının qızılbaşlıqla (Qırmızı geyim və bəzəklərdən istifadə daha çox qızılbaşlara xasdır) əlaqələrinin müəyyənləşdirilməsinə imkan verən faktların olmasıdır.

Bu mənada müəllifin də qeyd etdiyi kimi, uzun müddət Səfəvi dövlətinin xidmətində olmuş “Naxçıvan səvariləri” adı ilə məşhur olan Kəngərli nəsli Səfəvi-Qızılbaş fəlsəfəsinin daşıyıcıları kimi öyrənilməsi də gələcəkdə tədqiqatçıların qarşısında duran məsələlərdəndir.

Naxçıvan xanlığının diplomatiya tarixindən, qonşu dövlətlər və xanlıqlarla siyasi əlaqələrindən də bəhs edən müəllif sübut edir ki, xanlıq müstəqil dövlətçiliyin qorunması üçün daim mübarizə aparmış və bu qurulan siyasi əlaqələr ümumən Azərbaycan miqyasında birləşdirici xarakter kəsb etmişdir. Naxçıvan xanlarının, xüsusilə I Kalbalı xanın məharətli diplomatiyasının təsvirindən çıxan nəticə budur: Vətənin azadlığı və milli mənafe uğrunda aparılan diplomatik mübarizədə daimi dostlar və daimi düşmənlər deyil, daimi mənafe olur. Tədqiqatçı Musa Quliyev Naxçıvan xanlarının mövcud geosiyasi reallıqları dəyərləndirərək Rusiya ilə müttəfiqlik əlaqələri yaratmasını da bu kontekstdən izah edir. Müəllif isbatlayır ki, Naxçıvan xanlarının Rusiya imperatoru qarşısındakı bu böyük nüfuzu məhz sonrakı dövr-

lərdə daha böyük bələlərin qarşısını alınmasında xüsusi rol oynamışdır.

Kitabın ikinci fəsilində Naxçıvan xanlığının Qafqaz regionunda hərbi mövqeyindən bəhs edən müəllif Kəngərli xanları və onların nəsil şəcərəsinə dair qiymətli məlumatlar verir. Rus şərqşünası K.N. Smirnovun Kəngərli arxivindən tərcümə etdiyi 25 sənəddən Kəngərli xanlarının qədim türk tayfası olduğuna dair faktları təqdim edir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin “Naxçıvan xanlığını siz dəridən öyrənəndə mütləq İrəvan xanlığına gedib çıxacaqsınız” fikrinin işığında elmi axtarışlar aparan Musa Quliyev Naxçıvan xanlarının, xüsusilə I Kalbalı xanın İrəvan xanlığının qorunması və idarə edilməsindəki xidmətlərinə dair yeni-yeni maraqlı məlumatlar verir.

Bu fəsilə Naxçıvan xanlığının Kartli-Kaxetiya çarlığı və qonşu dövlətlərlə münasibətlərinə də xüsusi yer ayrılmışdır. Naxçıvanla Gürcüstanın XVIII əsrin ikinci yarısında tarixi şəraitdən asılı olaraq, əlaqələrinin qurulmasında Qarabağ xanlığının rolu olduğu qeyd edilmişdir. “Çar Rusiyasının işğalçılıq siyasəti və Naxçıvan xanlığı” bölməsində isə Azərbaycan xanlıqları içərisində müstəqilliyini sonuncu olaraq itirən İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının sonrakı dövrdəki fəaliyyətlərinə daha çox diqqət yetirilmişdir. Bu hissədə müəllif dövrün mənbələrində adı tez-tez çəkilən Naxçıvan ərazisindəki Abbasabad qalasının lokalizasiyasını da aparmış və qalanın plan quruluşu haqqında məlumat vermişdir. Düşünürük ki, bu məqam da oxucuların diqqətini xüsusi cəlb edəcəkdir.

Ümumilikdə, müxtəlif dillərdə yazılmış 144 elmi ədəbiyyat, 45 arxiv sənədi əsasında ərsəyə gətirilən kitabda müəllif yenilikçi bir yol tutmuş və irəli sürdüyü yeni fikirləri faktlarla əsaslandırmağa çalışmışdır. Kitabın əlavə hissəsində Naxçıvan xanlarının və Naxçıvan Kəngərli nəsli Vəkil (Sultan) qolunu əks etdirən şəcərə cədvəlləri, Naxçıvan xanlığının xəritəsi, 1809-1817-ci illərdə Qafqazda aparılan hərbi əməliyyatları əks etdirən xəritə və müxtəlif sənədlərin orijinallarının fotosurətləri təqdim olunmuşdur.

Çoxillik tədqiqatların nəticəsi olan kitabın elmi redaktoru və ön sözünün müəllifi AMEA-nın həqiqi üzvü İsmayıl Hacıyev, elmi məsləhətçisi AMEA-nın həqiqi üzvü İsa Həbibbəyli, rəyçiləri tarix elmləri doktoru, professor Tofiq Mustafazadə, tarix elmləri doktoru, professor Camal Mustafayev və tarix üzrə fəlsəfə doktoru İbrahim Kazımbəyliydir.

✉ E.KƏLBİZADƏ

Vətənpərvərlik hissi insanın ömür boyu tərbiyələndirdiyi ulvi bir hissdır. Bu ulvi hiss insanın doğma Vətəninə hədsiz məhəbbət bəsləməsində, öz ölkəsinin inkişaf və nailiyyətlərinə ürəkdən sevinməsində, hər qarış torpağını göz bəbəyi kimi qorumasında ifadə olunur. Vətənpərvərlik hissi doğma torpağa və onun insanlarına bağlılıqdan başlayaraq, insanın bütün qüvvə və qabiliyyətini Vətənin, xalqın mənafeyi uğrunda mübarizəyə həsr etməsinə qədər inkişaf edib yüksəlir.

Naxçıvanda vətənpərvər gənclər ordusu yetişir

Bu gün ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən gənclər siyasətinin ən mühüm istiqamətlərindən biri də məhz gənc nəsli Vətənə, milli adət-ənənələrimizə, mədəniyyətimizə sədaqət, hörmət və məhəbbət ruhunda tərbiyə edilməsidir. “Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə Dövlət Proqramı”nda gənclərin vətəndaşlıq və vətənpərvərlik tərbiyəsi ilə bağlı tədbirlər və təkliflərin öz əksini tapması ölkəmizdə gənc nəsli vətənpərvərlik tərbiyəsinin artırılması sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin uğurla davam etdirilməsindən xəbər verir.

Vətənpərvərlik tərbiyəsi gənc nəsli mənsub olduğu milli dəyərlərə, tarixi ənənələrə bağlılığında özünü göstərir. Vətənin tarixi keçmişini dərinləndirən bilmək, milli-mənəvi dəyərlərinə sahib olmaq, adət-ənənələrin öyrənmək, maddi və mənəvi sərvətlərin qorumaq vətənpərvər insanı səciyyələndirən ən mühüm keyfiyyətlərdəndir. Bu keyfiyyətləri gənclərə aşılamaq üçün gənc nəsli tarixi yerlərə gəzintisini təşkil etmək, onlara qəhrəmanlıq tariximizi aşılamaq, onların iştirakı ilə milli qəhrəmanlığımıza və tarixi günlərə həsr olunmuş tədbirlər və görüşlər keçirmək böyük əhəmiyyət kəsb edir. Son illər şəhid adlarının əbədiləşdirilməsi, şəhid ailələrinin, Milli qəhrəmanların, müharibə əlillərinin və veteranların sosial təminatının yaxşılaşdırılması, hüquqlarının təmini məqsədilə dövlət tərəfindən bir sıra tədbirlər həyata keçirilir. Bu, gənc nəsli vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasında xüsusi rol oynayır. Hər bir Milli Qəhrəmanın, torpaq uğrunda şəhid olmuş həmvətənimizin xalqımızın tarixinə yazdığı qəhrəmanlıq salnaməsi gənclərin əbədi vətənpərvərlik məktəbidir.

Ölkəmizin hər bir regionunda olduğu kimi, muxtar respublikamızda da gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinə xüsusi diqqət yetirilir. Təhsil ocaqlarında həm hərbi dərslərin tədrisinə, gənclərin fiziki hazırlığına, idmana ciddi fikir verilir, həm də gənclərdə vətənpərvərlik hissinin yüksəltmək, onları Vətənin hər daşını,

hər qarış torpağını tanımaq və sevmək ruhunda tərbiyə etmək məqsədilə müxtəlif tədbirlər keçirilir.

Vətənpərvərliyin inkişafında ideya-siyasi tərbiyənin rolu böyükdür. Zaman-zaman nankor ermənilərin bizə qarşı ərazi iddialarını, xalqımıza qarşı həyata keçirdikləri soyqırım siyasətini gənc nəsle çatdırmaq ideya-siyasi tərbiyənin vəzifəsidir. Bununla gənc nəsli tarixi yaddaşı möhkəmləndirilməli, keçmişimiz unudulmamalıdır.

Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları və Şəhid Ailələri Naxçıvan Muxtar Respublikası Təşkilatı da gənc nəsildə milli mənləşdirici şüurunun və vətənpərvərlik hisslərinin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi, Naxçıvan Qarnizonu və digər aidiyyəti təşkilatlarla birgə tədbirlər təşkil edir, Milli qəhrəmanlığımızı gənclər arasında geniş təbliğ edir. Orta ümumtəhsil məktəblərində vətənpərvərlik tərbiyəsinə aid, torpağa, Vətənə məhəbbət hisslərini aşılayan, əyaniliyi ehtiva edən tədbirlər reallaşdırılır.

Qürur hissi ilə deyə bilərik ki, bu gün ölkəmizdə öz Vətəninə sevmək, hər zaman onun tərəqqisinə çalışan və azadlığı uğrunda canını qurban verməyə hazır olan gənclər ordusu yetişmişdir. Onlar Vətən qarşısında öz vətəndaşlıq borclarını layiqincə başa düşür və ərazi bütövlüyümüzün qorunmasında, ölkəmizin inkişafında fəal iştirak edirlər. Vətənpərvərlik, Vətənə məhəbbət, Vətənə xidmət, Vətən yolunda canını qurban verməyə hazır olmaq bu gün Azərbaycan gəncliyinin ruhuna hakim kəsilən ideyadır. Bu isə onu təsdiqləyir ki, bütün sahələrdə uğurlar qazanan Azərbaycanın vətənpərvər gəncliyi düşmən tapdağı altında olan torpaqlarımızı hər zaman azad etməyə hazırdır və azad edəcəkdir.

Mirməcid SEYİDOV
Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları və Şəhid Ailələri Naxçıvan Muxtar Respublikası Təşkilatının sədri

Hüquqi maarifləndirmə günün tələbidir

Sual: Ər-arvadın birgə mülkiyyətinə hansı əmlak və gəlir növləri aiddir?

Cavab: Nikah müddətində ər-arvadın əldə etdikləri əmlak onların ümumi birgə mülkiyyəti sayılır. Ər-arvadın ümumi birgə mülkiyyətinə aşağıdakılar aiddir:

– onların hər birinin əmək, sahibkarlıq və intellektual fəaliyyəti nəticəsində əldə etdikləri gəlirlər, aldıkları pensiya və müavinətlər, eləcə də xüsusi təyinatı olmayan digər pul ödəmələri (şikəstlik, sağlamlığın bu və ya digər formada pozulması nəticəsində əmək qabiliyyətinin itirilməsinə görə ödənilən məbləğ, maddi yardımın məbləği);

– ər-arvadın ümumi gəlirləri he-

sabına əldə edilən daşınan və daşınmaz əşyalar, qiymətli kağızlar, kredit idarələrinə və sair kommersiya təşkilatlarına qoyulmuş paylar, əmanətlər, kapitaldan olan paylar və əmlakın ər-arvaddan kimin adına əldə olunmasından, yaxud əmanətin kimin adına və ya kim tərəfindən qoyulmasından asılı olmayaraq, nikah dövründə ər-arvadın qazandığı hər hansı sair əmlak daxildir.

Nikah dövründə ev təsərrüfatı ilə, uşaqlara qulluq etməklə məşğul olduğundan və ya digər üzrlü səbəblərə görə müstəqil qazancı olmayan arvad (ər) da ümumi əmlak üzərində hüquqa malikdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Təşkilat-nəzarət şöbəsi

Allah rəhmət eləsin

Naxçıvan Muxtar Respublikası Turist-Diyarşünaslıq Mərkəzinin kollektivi mərkəzin direktoru
ASLAN SEYİDOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

ŞƏRQ qapısı
Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575
Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Səbuhi Hüseynov
Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Əcəmi” NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Tiraj: 3940. Sifariş № 832